

**Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ**

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

**Матеріали
XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

26 березня 2020 року

УДК 351.74
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демокра-
Р68 тичної правової держави: матеріали XII міжнар. наук.-практ.
інтернет-конф., м. Одеса, 26 березня 2020 р. Одеса: ОДУВС,
2020. 268 с.
УДК 351.74

Вдовиченко О. М.,
викладач кафедри адміністративної діяльності поліції ОДУВС

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИОРІТЕТНИЙ НАПРЯМ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ

На сьогодні одним із важливих напрямів діяльності держави є правоохоронна діяльність. Саме із ефективністю діяльності органів, що реалізують цей напрям, пов'язується стан забезпеченості прав і свобод людини і громадянина. Слід зауважити, що протягом останніх десяти років в Україні проведено не одне дослідження, об'єктом яких є суспільні відносини в сфері правоохорони. Найбільша увага приділена вітчизняною наукою теоретико-правовим, конституційно-правовим і кримінально-правовим засадам діяльності суб'єктів правоохорони. Водночас не можемо не вказати, що залишаються невисвітленими окремі аспекти правоохоронної діяльності, зокрема адміністративно-правові.

Як відомо, згідно з ч.2 ст. 3 Основного закону України «права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави», відповідно до ч. 2 ст. 19 «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України», а п.п. 1, 12, 14, 17 і 22 ст. 92 передбачають, що «виключно законами України визначаються: права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; організація і діяльність органів виконавчої влади, основи державної служби, організації державної статистики та інформатики; судоустрій, судочинство, статус суддів, засади судової експертизи, організація і діяльність прокуратури, органів дізнання і слідства, нотаріату, органів і установ виконання покарань; основи організації та діяльності адвокатури; основи національної безпеки, організації Збройних Сил України і забезпечення громадського порядку; засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них».

Наведені положення Основного закону дозволяють зробити висновок про важливість конституційних і адміністративних аспектів діяльності правоохоронних органів, про значимість дотримання принципу законності.

Правоохоронна діяльність має розглядатися саме через призму адміністративного права. Адже, саме норми цієї галузі права регулюють управлінські відносини. «Адміністративне право як галузь права - це галузь права (сукупність правових норм), що регулює з метою реалізації завдань і функцій держави суспільні відносини управлінського характеру, які складаються у сфері виконавчої влади, внутрішньо-організаційній діяльності інших державних органів, а також у процесі здійснення громадськими організаціями, їх органами зовнішніх юридично-владних повноважень. Інакше кажучи, адміністративне право - це управлінське право, яке відрізняється від інших галузей права специфікою предмета, методу регулювання та структурними особливостями» [2].

А правоохоронна діяльність в юридичній науці розглядається як «професійна діяльність спеціально уповноважених державою органів та організацій, що здійснюється на підставі закону та відповідно до закону, а у випадках встановлених законом – у відповідній процесуальній формі із застосуванням правових засобів й спрямована на охорону прав та свобод людини і громадянина, законності та правопорядку, усіх встановлених та врегульованих правом суспільних відносин» [3, с. 199].

Поширеним є визначення правоохорони як різновиду правозастосування, особливістю якого є виявлення правопорушень, розгляд відповідних юридичних справ, запропонованого Ю. А. Ведерніковим, В. К. Шкарупю та В. К. Карпунчевим: «... під правоохоронною діяльністю слід розуміти правозастосовчу діяльність з охорони права спеціально уповноважених на те органів за встановленою в законі процедурою, що полягає в розгляді юридично значущих справ, виявленні правопорушень та обвинуваченні осіб, винних у їх вчиненні, у застосуванні до правопорушників примусових заходів регламентованих законом, а також у представництві й захисті прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб» [4, с. 111].

Зважаючи на те, що однією з ознак правоохоронної діяльності є те, що вона «реалізується на підставі та відповідно до закону і, переважно, у відповідній процесуальній формі» [1, с. 68], важливим є саме адміністративно-правове регулювання правоохоронних процедур. Хоча на перший погляд це здається не зовсім правильним, адже є кримінально-процесуальні відносини, в межах яких реалізується значна частина повноважень суб'єктів правоохоронної діяльності. Однак, в демократичній, соціальній, правовій державі на перше місце має стати не каральна функція, а превентивна. Відтак, перевага має надаватися адміністративно-правовим засобам правового регулювання. Зауважимо, вже тривалий час у вітчизняній юридичній науці вказується на необхідність переосмислення кримінально-правової парадигми, зокрема у сфері покарання. Нова парадигма повинна мати гуманістичний характер і передбачати інші, ніж позбавлення волі, покарання, в тому числі частина діянь має бути декриміналізована і, переважно, набуває характеру адміністративного проступку.

На сьогодні необхідною є зміна і адміністративної парадигми у частині розуміння владних відносин. У сучасному суспільстві, яке отримало назву інформаційного, основою владовідносин є інформація, знання. Так, розглядаючи метаморфози влади, відомий зарубіжний мислитель сучасності Елвін Тофлер вказує, що з часу виникнення і розвитку суспільства відносини влади ґрунтувалися на трьох явищах: спочатку це була сила (відтак, влада була у руках фізично сильнішого), згодом, у «еру фабричних труб» влада почала ґрунтуватися на грошах (відтак, влада була у руках багатих), сучасна влада ґрунтується на інформації, знаннях.

Правоохорона має розглядатися саме як управлінська діяльність. Охороняючи громадський порядок, правоохоронні органи здійснюють вплив на поведінку громадян, не допускаючи вчинення правопорушень останніми (реалізується функція загальної превенції). В цьому випадку чітко простежується відсутність жорстко визначених «управлінських» зв'язків, однак мета управління досягається – створюється режим законності і, як наслідок, правопорядок. Що і є основною метою правоохоронного напрямку діяльності держави.

Отже, все зазначене вище дозволяє зробити такі основні висновки, що мають скласти зміст сучасної парадигми правоохоронної діяльності: правоохоронна діяльність є основним напрямом діяльності органів державної влади в межах якого реалізується правоохоронна функція держави; зважаючи на те, що одним з важливих принципів діяльності державних органів у демократичній, соціальній, правовій державі є принцип законності, а також той факт, що суб'єкти правоохоронної діяльності в переважній більшості є органами, на яких покладається передусім завдання організації та виконання приписів чинних законів (при цьому надається право видання відповідних організаційно-розпорядчих та правових актів), правоохоронна діяльність має розглядатися як діяльність управлінська. Відтак, дослідження цього правового явища має здійснюватися через адміністративно-правову призму. А це, в свою чергу, потребує розроблення / удосконалення відповідних адміністративних процедур цієї діяльності.

Література

1. Кучук А.М. Теоретико-правові засади правоохоронної діяльності в Україні: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.01 / Кучук Андрій Миколайович. – Київ, 2007. – 213 с.
2. Алфьоров С.М. Адміністративне право [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/14631004/pravo/ponyattya_administrativnogo_prava
3. Кучук А.М. Сучасна парадигма правоохоронної діяльності / А.М. Кучук // Держава і право: Зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. Спецвипуск. – К.: Ін-т держави і права ім. В. Корецького НАН України, 2005. – С. 199-203.
4. Ведерніков Ю.А. Щодо визначення поняття правоохоронної діяльності / Ведерніков Ю.А., Шкарупа В.К., Карпунчев В.П.// Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. – 2001. – № 3. – С.102–111.

Буров Д. В. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ В ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ.....	112
Вдовиченко О. М. ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИОРІТЕТНИЙ НАПРЯМ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ.....	114
Веселова Л. Ю. ЩОДО ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРНЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	116
Денисова А. В., Слаблюк Н. С. ЗУСТРІЧНА ЗВІРКА ЯК СПОСІБ ОТРИМАННЯ ПОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....	117
Десятник А. А. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АРЕШТУ ПО ЗАКОНОДАВСТВУ УКРАЇНИ.....	118
Домброван Н. В. ВПРОВАДЖЕННЯ СКАНДИНАВСЬКОЇ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ ТА ЇЇ АДАПТАЦІЯ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ.....	119
Ізбаши К. С. ДОКАЗИ В СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ.....	121
Ковальова О. В. ДИТИНА-СВІДОК ЯК ПОСТРАЖДАЛА ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ОСОБА.....	122
Кондатюк А. П. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПІДЛІТКАМИ.....	124
Корнієнко М. В. ВИЗНАЧЕННЯ НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО МАЛОЛІТНІХ В ІСТОРИЧНОМУ КОНТЕКСТІ.....	125
Кубасенко А. В. УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У РОЗГЛЯДІ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ.....	129
Москалюк Х. ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	131
Мукоїда Р. В. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	133
Пишина А. Г. ТЕРМІНОВИЙ ЗАБОРОННИЙ ПРИПИС СТОСОВНО КРИВДНИКА ЯК СПЕЦІАЛЬНА ФОРМА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	135
Позігун І. О. ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ЯК ПРИНЦИП АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ: СТАН СУЧАСНОГО НАУКОВОГО РОЗКРИТТЯ ПРОБЛЕМАТИКИ.....	137
Сірко В. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ.....	139
Сорокін С. В. ДО ПИТАННЯ ПРО ОBOB'ЯЗКИ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ПАСПОРТНО-РЕЄСТРАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	140
Франковський А. Л. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД В ЗАПОБІГАННІ АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ.....	143
Ярмакі Х. П. АДМІНІСТРАТИВНИЙ РОЗСУД ЯК ЕЛЕМЕНТ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	144

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.

Бабійчук О. О. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ.....	147
Браду Я. І. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ.....	148